

La paradoxa d'ERC

Esquerra Republicana viu un moment delicat. Per una banda, internament, els sectors crítics s'han fusionat en un de sol per concentrar forces a fi de canviar el 'rumb' del partit. Per una altra, el calendari i els esdeveniments que planen sobre la política catalana no permeten de pensar en un curs polític plàcid per a aquesta formació, que en poc temps es pot trobar obligada a prendre decisions importants.



Enric Rimbau

Periodista

Finalment Joan Carretero (Reagrupament.cat) i Uriel Bertran (Esquerra Independentista), els impulsors dels dos corrents crítics amb la direcció actual d'Esquerra, han arribat a un entesa per a deixar enrere diferències i tractar de "canviar el rumb" del partit. L'acord, el van solemnitzar públicament el dilluns 8 de setembre tots dos líders, amb un article conjunt al diari *Avui*. Rebatejats amb el nom de Reagrupament Independentista, encaren el repte de llimar les diferències ideològiques entre els seguidors de l'un i de l'altre. R.Cat, sense abandonar el discurs social, ha defensat sempre que la prioritat ha de ser aplegar l'independentisme de tots els sectors socials. Esquerra Independentista, en el nom ja especificava la voluntat de compaginar al mateix nivell les estratègies independentistes i les polítiques socials. Ara però, la necessitat de concentrar forces dins la formació ha facilitat l'entesa.

Amb la fusió també s'aclareix la situació interna d'ERC. De fet, així ho valora públicament la direcció del partit, que considera que facilita la interlocució interna. Sigui com sigui, la fusió dels crítics ha tornat a fer aflorar les tensions internes d'Esquerra, en un moment

delicat per a aquesta formació, en ple procés de negociació d'un nou model de finançament.

Com l'eterna qüestió de l'ou i la gallina, és difícil de valorar què és primer en el cas d'Esquerra. Ha estat un context polític canviant que ha generat perplexitat dins la formació i que ha fet que les sensibilitats ideològiques diverses percebin necessitats estratègiques diferents? O bé han estat les diverses visions internes de la formació que han acabat motivant una tal perplexitat que ha acabat fent trontollar l'acció política d'ERC? Ou o gallina, gallina o ou, la formació republicana avui es troba en una conjuntura delicada, en la qual poques hipòtesis de futur li resulten favorables.

Un cert èxit estratègic, fracàs polític.

Esquerra s'havia plantejat una estratègia concreta que, val a dir-ho, ha acabat aconseguint, en part, alguns objectius. En primer lloc, l'aposta del tripartit, des del 2003, ha acabat situant el debat de la relació entre Catalunya i Espanya en l'epicentre de la política catalana, i durant molt de temps en el de la política espanyola. De fet, els darrers anys ha crescut la percepció entre amplis sectors de la societat catalana que la via estatutària no dona resposta suficient a les necessitats d'autogovern per a Catalunya. Els magres resultats del nou Estatut, retallat en el procés de negociació de Madrid, amb un estat gasiu en la voluntat de desenvolupar-lo, i tot esperant una segona retallada definitiva del Tribunal Constitucional espanyol, són motius de pes per a carregar

l'argumentari d'una formació com ERC, que defensa la constitució d'un estat propi per a la nació catalana.

També en clau de política interna catalana, els balanços de l'estratègia republicana donen rèdits. Coresponsabilitzar el PSC en la gestió de l'autogovern català ha acabat tesant les relacions amb els seus coreligionaris del PSOE. La tensió que avui hi ha entre els socialistes de Catalunya i els d'Espanya seria inimaginable sense el tripartit. Pel que fa a l'altra gran formació, CiU, és indiscutible que estar a l'oposició ha afavorit el reforç del discurs sobiranista de Convergència, el partit majoritari de la federació. Això tampoc no hauria passat si CiU s'hagués mantingut al govern. Ara bé, també és cert que el PSC no es proposa, ni de lluny, de reconsiderar la seva relació amb el PSOE. Ni tampoc Convergència no es proposa de reivindicar la independència de Catalunya com a objectiu polític programàtic. Per tant, els possibles canvis que pretenia l'actual estratègia de la formació independentista, en aquestes matèries, han arribat fins allà on podien arribar.

Però, lluny de rendibilitzar aquests processos, i en paral·lel, Esquerra ha hagut de suportar un desgast polític inqüestionable que ha repercutit en els seus resultats electorals i en la imatge pública. El desgast per la projecció de l'obra de govern li ha esborrat aquell vernís de partit innovador i regenerador que tan bon resultat li havia donat en el cicle electoral del 1999 al 2004.

Alguns dirigents republicans, tot i que reconeixen errors propis, lamenten que

la partida l'han haguda de jugar amb un univers mediàtic molt advers. Potser és cert: només cal recordar episodis com el de la reunió de Josep-Lluís Carod-Rovira amb representants d'ETA, el procés judicial reobert contra el conseller Joan Carretero –per un afer de la seva gestió en l'etapa d'alcalde de Puigcerdà–, el de la carta financera d'Esquerra, etc. Però és que una formació que obertament qüestiona la integritat de l'estat espanyol, no pot pas esperar complicitats de sectors mediàtico-empresarials que viuen acomodats precisament en aquesta realitat estatal que les tesis independentistes qüestionen. Per tant, qualsevol estratègia política de la formació s'ha d'emmotllar a aquest context polític i mediàtic.

Així doncs, l'execució de l'estratègia política de la formació l'ha acabat situant a camp obert, al descobert de la pressió política i mediàtica. Aquesta pressió ha sotmès la formació a una tensió que requeria una cohesió interna que no tenia, per poder-la afrontar amb mínimes garanties. Amb un lideratge polític que evités les dissensions internes i permetés de contrarestar les pressions amb un discurs clar i inequívoc. Lluny d'això, Esquerra ha viscut els darrers anys immersa en el conegut enfrontament pel lideratge de la formació, entre el sector encapçalat per l'ex-president de la formació i vice-president del govern, Josep-Lluís Carod-Rovira, i el de l'actual president de la formació, Joan Puigcercós. I la longevitat d'aquest enfrontament ha acabat, d'alguna manera, alimentant els sectors crítics. Els crítics s'han nodrit d'unes bases de militants que, de resultes de la falta de consignes inequívokes d'una direcció poc cohesionada, han vist en els discursos contundents i d'alt voltatge emotiu –que recuperen el llenguatge de l'independentisme dels anys 90– una taula de salvació, en un moment de desconcert generalitzat de la política catalana.

Un desenllaç inevitable. Esquerra encara té pendent la resolució de la pugna pel lideratge entre Carod-Rovira i Puigcercós, que finalment es dirimirà en el procés d'elecció del cap de llista de la formació per a les eleccions al Parlament. Però en aquest procés, vist com han anat les coses, no s'hauria de descartar que s'hi acabés afegint



El vice-president del govern de Catalunya, Josep-Lluís Carod-Rovira, juntament amb el president Montilla i del conseller Saura. Darrere Carod, el president d'ERC, Joan Puigcercós.

el sector crític, com a tercer convidat. Ara bé, abans d'això la formació ha de fer els congressos regionals, durant aquest mes i el vinent, que acabaran de configurar els equilibris interns del partit.

Així, amb aquesta fragilitat interna i la pressió externa, Esquerra es troba enmig de la negociació per a defensar un model de finançament i un desplegament estatutari que, ni en la interpretació més alta –que mai i ni de lluny no serà acceptada per l'estat–, no pot satisfer les expectatives de les seves bases, que van viure l'aprovació de l'Estatut com un fracàs col·lectiu del catalanisme.

Per tant, un mal sistema de finançament obligarà Esquerra a mantenir una posició ferma de rebuig si vol evitar un desgavell intern i extern. Una posició que només podrà ser compatible amb l'estabilitat del govern si també és assumida pel principal soci, el PSC. Si no, només quedaran dues opcions per a la

formació republicana. L'una, donar per bo l'acord que el PSC finalment assumeixi, una hipòtesi que l'actual direcció no sembla disposada a acceptar, perquè la considera quasi un suïcidi polític. L'altra, mantenir una actitud exigent que pot menar el govern a un atzucac, tal com va passar amb la negociació de l'estatut en el primer tripartit. Amb la diferència que la decisió d'ara no hauria de fer repetir el periple allargassat i vacil·lant d'aquell no al referèndum estatutari. La darrera opció difícilment podria acabar de cap més manera que amb unes noves eleccions anticipades. I unes segones eleccions anticipades no són la millor carta de presentació per a ERC, si pretén combatre el reforç d'una previsible polarització entre CiU i PSC.

Per tant, si ERC transigeix en el procés de negociació, s'agreuja la crisi interna de la formació i el desgast electoral. I si ERC manté una actitud ferma en el compliment de l'estatut i del finançament, es pot tornar a trobar abocada en un procés electoral en el qual la pressió política i mediàtica acaba reforçant el bipartidisme tradicional entre les dues principals forces polítiques catalanes. I una paradoxa com aquesta és difícilment superable si no es desdibuixen les diferències entre els sectors que avui hi ha en pugna dins aquesta formació.

“Un mal sistema de finançament obligarà Esquerra a mantenir una posició ferma de rebuig si vol evitar un desgavell intern i extern”